

• IKO *Nytt*

2025
1

Illustrasjonen er fra Påskedager.

**Arkiv av
nasjonalhistorisk
interesse**
side 4

Farvel til Villa Kairo
side 6

Nye påsketradisjoner
side 10

Tårnagenthelg
side 12

INSTITUTT FOR
KIRKE OG OPPVEKST

BESØKSADRESSE:

Bernhard Getz' gate 3,
0165 Oslo

POSTADRESSE:

Postboks 6624
St. Olavs plass, 0129 Oslo

TELEFON: 22 59 53 00

E-POST: post@iko.no

www.iko.no

DIREKTØR: Heidi J. Andersen

STYRELEDER: Kristine Aksøy

I REDAKSJONEN:

Elin Krogedal
og Tuva Kvale Halseid

FORSIDEILL.:

Ane Tjugen Røyenstrand

LAYOUT: Wenche Spernes

TRYKKERI: Merkur Grafisk AS

I 2025 kommer IKO-nytt ut tre ganger.

ISSN: 1890-9078

BANKGIRO: 3000 15 03827

VIPPS NR: 11592

Trykksak
2041 0672

Kjære IKO-venn!

Leder

Det er nye tider for IKO!

I høst skiftet vi navn til *IKO Institutt for kirke og oppvekst* og Dåpsklubben Tripp Trapp fikk også nytt navn, og heter nå *Biko - Bokklubb for kristen tro, håp og undring*.

Ved årsskiftet ble IKO-forlaget en del av Bibelselskapet, og dermed har vi ansatte flyttet sammen med Bibelselskapets stab. Vi har flyttet fra «IKO-huset» (eller «Villa Kairo» som det het i Ringnes sin tid) i Colletts Gate 43 og til Bernhard Getz' gate 3. Her er vi nå lokalisert i samme bygg som Kirkens Nødhjelp, Areopagos, Forente forlag m.fl.

Endringene skyldes utfordrende økonomi – i hele kirkelandskapet. Vi kunne ikke lenger «flotte oss» med 2100 kvadratmeter boltreplass, men må stramme inn der det går. Vi er færre hoder, men likevel ser vi optimistisk på framtiden med de endringene som er gjort. Vi skal videreføre et sterkt fagmiljø i skjæringspunktet litteratur, pedagogikk og teologi, og vi trenger fremdeles din støtte.

I flytteperioden har et flott arbeidslag gjennomgått arkivene våre og sørget for at de aller viktigste dokumentene fra hele IKOs 80-årige historie blir tatt vare på. Mange hyllemeter med nøyte utvalgte dokumenter er overført til Misjons- og diakoniarkivet på VID.

En etterlengtet endring er ny logo og nye nettsider. Gå inn på iko.no å se hvor flott det har blitt! Det er vel verd et besøk. På side 8-9 kan du lese litt om arbeidet bak.

Så er påsken her! Et helt nytt produkt vi har utviklet på IKO er *Påskedager*. Det er en stående bok som kan tas fram igjen år etter år. Les mer lenger ut i bladet – her er mye interessant lesestoff!

God påske!

Heidi J. Andersen

Heidi J. Andersen

Direktør IKO

IKO-forlaget blir en del av Bibelselskapet

Av Tuva Kvale Halseid

• Ved inngangen til 2025 gikk IKO-forlaget formelt over til å bli en del av Bibelselskapet som et imprint. Dette markerer en ny æra for forlaget. Samtidig fortsetter IKO – Institutt for kirke og oppvekst sitt arbeid i nedskalert form. I løpet av vinteren ble virksomheten samlokalisert med Bibelselskapet.

Denne løsningen sikrer at arbeidet med å utvikle og utgi bøker og materiell til bruk i menigheter kan fortsette. I tillegg vil bokklubben fortsette å sende bøker om kristen tro til tusenvis av familier.

Viderefører viktig arbeid

IKO-Instituttet opprettholder utgivelsen av tidsskriftet *Prismet* og viderefører barnehage-nettverket. Begge deler er avgjørende for faglig utvikling innen kirkelig undervisning. Skole-kirke-samarbeidet vil styrkes i samarbeid med Bibelselskapet, og kurs og webinarer vil tilbys etter behov. Det vil fortsatt være tett samarbeid mellom forlag og institutt om utgivelser.

Kirkerottene fortsetter som et eget AS, drevet av Kristian Sandmark, skaperen av Kirkerotte-universet. Teater og materiell vil utvikles videre og informasjon om Kirkerottene og deres forestillinger vil fremdeles være tilgjengelig på IKOs nettsider.

– Et samarbeid som gir mening

Styreleder i IKO, Kristine Aksøy, understreker betydningen av sammenslåingen i en utfordrende økonomisk situasjon:

Gjennom snart 80 år har IKO hatt avgjørende betydning for formidling av kristen tro og tradisjon i Norge. IKOs oppdrag er fortsatt å skape rom for tro, håp og undring for barn og unge. Vi kjenner oss forpliktet på å fortsette dette viktige arbeidet, og har tro på at vi når enda bredere ut enn før gjennom dette nye samarbeidet med Bibelselskapet. Vi utfyller hverandre og kan styrke hverandre. Bibelen og kirkelig undervisning og læring går hånd i hånd, så dette er et samarbeid som gir mening.

Biko – bokklubb i ny drakt

Heidi Jannicke Andersen, direktør i IKO og forlagssjef, ser på sammenslåingen som en mulighet til å gi Biko – Bokklubb for kristen tro, håp og undring et løft:

– Gjennom høsten har vi forberedt ny visuell profil og en bedre tilpasset aldersinndeling. Fra nyttår fikk medlemmene se at klubben har fått nytt navn og ny drakt. Sett i lyset av dette samarbeidet passer det nye navnet ekstra bra.

– En mulighet til å dekke hele livsløpet

Generalsekretær Øyvind Haraldseid i Bibelselskapet ser store fordeler med sammenslåingen:

– Nå får vi endelig mulighet til å utgi litteratur som dekker hele livsløpet. Bibelselskapet har i alle år hatt et ønske om å kunne utgi mer litteratur for barn og ungdom. Når vi nå fikk muligheten til å overta IKO-forlaget, får vi tilgang til alt det som skal til for å lykkes i dette markedet uten å komme i konkurranse med IKO-forlaget og uten å måtte bygge det opp selv. På denne måten styrkes Bibelselskapet, og IKO-forlagets arbeid kan leve videre.

Sammenslåingen markerer en viktig milepæl for kristen litteraturformidling i Norge og gir både IKO og Bibelselskapet større muligheter til å nå ut til flere med sitt arbeid. •

Arkiv av nasjonalhistorisk interesse

Av Kristin Norseth og Erling Birkedal

I kjelleren i Colletts gate 43 finnes noen mørke, støvete rom.

• Kjellerrommene inneholder papirarkivene til IKO, stiftelsen Hjemmenes Dåpsring (nå BIKO – Bokklubb for kristen tro, håp og undring) og Barnehagekontoret (nå IKOs barnehagenettverk). Men IKO står på flyttefot, og arkivet må ryddes med tanke på hva som er av historisk verdi, og hva som kan avhendes, dels fordi det finnes andre steder, dels fordi det er blitt tatt vare på for mye.

Vanskelige valg

Da gjelder det å holde tunga rett i munnen og ikke kaste for mye – eller for lite – men beholde det som dokumenterer IKOs historie og virksomhet som institusjon. I så måte er det viktig å sikre seg styreprotokoller, årsmeldinger, referater fra årsmøter, samarbeidsavtaler og høringsuttalelser, egenproduserte blader og tidsskrifter samt noe korrespondanse. Det er de endelige vedtakene som har lagt føringer for virksomheten og tegnet institusjonens profil.

Man bør ikke være for kjapp på labben. Eksempelvis er det gull verdt å finne en brevveksling mellom innflytelsesrike kirkelige aktører i forbindelse med konflikten om opprettelsen av Norsk Lærerakademi på 1960-tallet. Det samme gjelder dokumenter som viser kontakt mellom IKO og politiske partier. Derimot blir de mange eskene med papirer fra IKOs tallrike kurs, invitasjoner, påmeldinger, deltakerlister m.m. for mye å ta vare på. Det er ikke ubegrenset plass i det nye arkivet. Det må det tas hensyn til.

En viktig historie blir ivaretatt

IKO har siden 1945 vært en betydningsfull samfunnsaktør med innflytelse på norsk

skole- og kirkepolitikk. Derfor er det av nasjonalhistorisk interesse å bevare kildemateriale som selvsagt må suppleres med stoff fra andre institusjoners arkiver. Materialet er dessuten grunnlaget for IKOs egen historie og kaster lys over Instituttets rolle i norsk kirke- og kristenliv. Mye er allerede skrevet om dette, men mye kan fremdeles gjøres. Et ordnet arkiv er så avgjort et gode og et viktig kildemateriale.

Heldigvis blir nå IKOs kildemateriale ivaretatt på Misjons- og diakoniarkivet (MDA), ved VID Vitenskaplig høyskole, Oslo. På sikt vil dette bli tilgjengelig for alle interesserte. Vi oppfordrer forskere og andre interesserte til å ta det i bruk – her er det mye spennende! •

Kristin Norseth

- Forlagsredaktør i IKO-forlaget 1993- 1997.
- Adjunkt, senere teolog og dr. teol. på et kirkehistorisk emne.

Erling Birkedal

- Ansatt ved IKO 1985 - 2008, først som skolekonsulent (lektor)
- IKO-forsker ved KIFO på 90-tallet med avhandling om ungdom og gudstro.
- Fung. direktør i flere perioder, og fast direktør 2001-06.

Kristin Norseth – som rydder
i arkivet sammen med Erling
Birkedal

Faervel til Villa Kairo

Av Tuva Kvale Halseid

Foto: Gummarås, Arne

Etter 37 år i ærverdige Villa Kairo flytter nå IKO ut av lokalene i Colletts gate 43.

🌿 Villa Kairo, også kjent som Ringnesslottet, er et prakteksempel på nyrenessanse og nygotikk, tegnet av de anerkjente arkitektene Paul Due og Bernhard Steckmest. Med sine fire etasjer, sin frittliggende plassering og sitt karakteristiske tårnrom, har bygget en særegen posisjon i Oslos arkitekturhistorie. Ellef Ringnes bygget villaen for seg selv, sin kone Kaia og deres elleve barn, og huset ble et symbol på den velstanden han hadde oppnådd gjennom bryggeriet sitt.

I 1953 ble villaen overdratt til organisasjonen Christian Endeavour, og senere har Stiftelsen Colletts gate 43 hatt ansvaret for bygget. Stiftelsens formål har vært å eie, drive og utnytte eiendommen til beste for Den norske kirkes arbeid - særlig for barn og ungdom. Dette er et formål IKO har vært bevisst siden innflyttingen i 1988. De historiske lokalene har vært en viktig ramme for virksomhetens arbeid med kirkelig pedagogikk og trosopplæring.

Gjennom årene har Ringnesslottet vært et sted for møter, seminarer og faglig utvikling. Huset har også spilt en viktig rolle for mange minneverdige dager. Det har vært et samlingspunkt for konfirmasjoner, bryllup, bursdager og dåpsselskap. Barn har lekt i tårnet og løpt i gangene, og tidligere kolleger har kommet på lunsjbesøk. Her har det vært juletrefester, sommerfester i hagen og is på trappen. Nå som IKO flytter videre, er det med et vemodig farvel til en bygning med mye historie i veggene. •

Villa Kairo (Ringnesslottet).
Foto: Arne Gunnarsjaa / Oslo Museum

Ny tid i nye rammer

Av Tuva Kvale Halseid

·iKo INSTITUTT
FOR KIRKE
OG OPPVEKST

iKo· FORLAGET

Bøker
siden
til
og
ungdom
1952

IKO starter det nye året med en frisk visuell oppdatering!

• Høsten 2024 fikk IKO en helt ny visuell profil, laget i samarbeid med designbyrået April Procontra. Nå har vi en tidløs logo, nye farger og et mer helhetlig uttrykk.

Selv om vi flytter ut av Villa Kairo, har vi tatt med oss noe av stemningen fra huset inn i den nye profilen. Blader, greiner og blomster, inspirert av de vakre detaljene i villaens takmalerier og utskjæringer, har fått en naturlig plass i vårt grafiske uttrykk. Det gir oss en rød tråd fra fortid til fremtid – en påminnelse om hvor vi kommer fra, samtidig som vi beveger oss videre.

Den nye profilen speiler også det vi ønsker å være: en organisasjon som legger til rette for vekst, både for barn og unge, og for tro, håp og fellesskap. Naturens symboler går igjen, akkurat som i Bibelen, der vekst og fruktbarhet ofte omtales som Guds gave til mennesket.

Linjer, mønstre og farger er nøye valgt for å skape en helhet som føles både moderne og tidløs. Vi ønsker at folk skal kjenne igjen IKO, uansett hvor de møter oss – og at det visuelle uttrykket vårt skal formidle hvem vi er og hva vi står for.

Med denne nye identiteten tar vi med oss historien vår, samtidig som vi ser fremover mot nye muligheter. IKO er fortsatt et sted for vekst, tro og kunnskap – nå i ny drakt! •

biko Gi barna en gave som varer!

Bokklubb for kristen tro, håp og undring

Les mer og se velkomstgavene på biko.no

Sammen skaper vi rom for tro, håp og undring

Kurs, materiell og rådgivning innen trosopplæring og kirkelig undervisning.

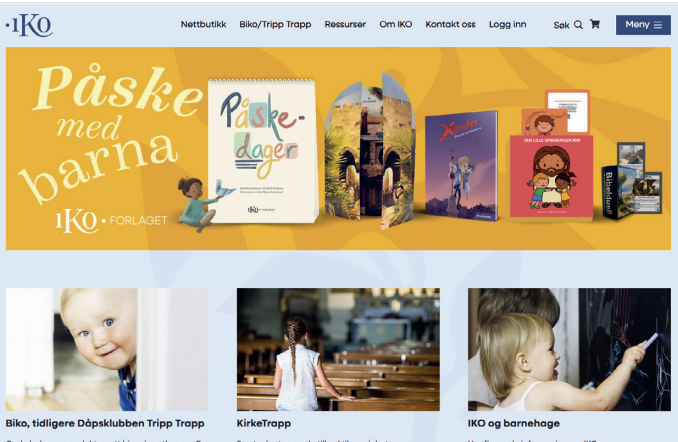
IKO
INSTITUTT FOR KIRKE OG OPPVEKST

Les mer på iko.no

IKO • FORLAGET

Bøker til barn og ungdom

Faglitteratur til deg som jobber med kirkelig undervisning og læring

Nettbutikk Biko/Tripp Trapp Resurser Om IKO Kontakt oss Logg inn Søk Meny

Påske med barna IKO • FORLAGET

Biko, tidligere Dåsklubben Tripp Trapp
Gode bøker og produkter rett hjem i postkassen. En bestillingsboks med bøkene dine og et postkort.

KirkeTripp
Se utvalget av gode tilbud til menigheter og kirkegrupper.

IKO og barnehage
Her finner du informasjon om IKOs barnehageprogrammer.

Nye påsketradisjoner

Av Elin Krogedal

Påskedager med bibelske personer og morsomme aktiviteter.

• I Vårt Lands adventsbilag ble IKO omtalt som juleforlaget, og forskningsbibliotekar Anne Kristin Lande påpekte at IKO er forlaget som utmerker seg med de gode julebøkene for barn. Det stemmer godt, men IKO er også påskeforlaget!

Hvert år skaper vi nye utgivelser som formidler Bibelens påskefortellinger til barn i alle aldre.

I år er vi glade for at Alf Kjetil Walgermo har skrevet fortellingstekstene til *Påskedager*. Han er «tospråklig» og har skrevet tekstene på både bokmål og nynorsk. Walgermo er journalist. Han har også skrevet mange bøker, som *Røff guide til Bibelen* (2017) og *Barnebibelen* (2022). Det er Ane Tjugen Røynstrand som har laget de flotte, varme illustrasjonene.

Hver dag gjennom påsken introduseres nye personer som forteller hva de har vært vitne til, for eksempel gutten som lånte ut eselet sitt på palmesøndag, eller en forvirret Barabbas på langfredag. Aktivitetssidene inneholder fakta, utfordringer, konkurranser og en bønn for hver dag.

Påskedager kan kalles en nyvinning. Det er både en evighetskalender for påsken, en bordkalender, en fortellingsbok og en aktivitetsbok. Håpet er at *Påskedager* får en fast plass på frokostbordet hjemme eller på hytta, at historiene kan leses hver påske og at aktivitetene blir tradisjoner. •

Påske med barna

Finn bøker om påske og mye mer på **iko.no**
eller i din *lokale* bokhandel

IKO • FORLAGET

Tårnagenthelg i Ellingsrud kirke:

Utforsking, *lek* og tro

Tekst: Tuva Kvale Halseid Foto: Desalegn Mengesha Ayana

• I Ellingsrud kirke har Tårnagenthelgen blitt en fast tradisjon der barn inviteres til å utforske kirken på en engasjerende og lærerik måte. Desalegn Mengesha Ayana, prest i Ellingsrud og Furuset menighet, forteller om betydningen av arrangementet og hvordan det skaper en unik opplevelse for barna.

En viktig del av trosopplæringen

Tårnagenthelgen har vært en årlig begivenhet i menigheten siden før Ayana begynte å jobbe i menigheten i 2017. Presten forklarer at opplegget er en del av trosopplæringsplanen, som gir barn mellom 0 og 18 år muligheten til å bli kjent med kirken og den

kristne troen. – Med dette opplegget fikk barna muligheten til å utforske kirken og bli kjent med de ulike symbolene i kirken som formidler troen og troens uttrykk, sier han.

Lek, samarbeid og utforskning

Opplegget for Tårnagenthelgen er variert og spennende, noe

som bidrar til at barna deltar med stor entusiasme.

– Det er mange ting som gjør Tårnagenthelgen så spennende, blant annet at opplegget har ulike deler som er morsomme og inviterende for barna å engasjere seg i. De begynner med å leke sammen, gjøre gruppearbeid, løse oppgaver, utforske rommene og symbolene, og lage ting sammen.

Positive tilbakemeldinger

– Det kom mange gode tilbakemeldinger denne gangen. Barna satte pris på den personlige kontakten vi hadde med dem, aktivitetene vi gjorde sammen, maten vi lagde og spiste sammen, gudstjenesteverkstedet og gjennomføringen, lekene, symbol-jakt og tårn-tur, sier presten.

Planlegging og gjennomføring

Tårnagenthelgen krever god planlegging, og i menigheten er det en prest og en trosopplæringsmedarbeider som har hovedansvaret. Denne helgen var det Marianne Gullhaugen, rådgiver for kirkelig undervisning i IKO, som var med å arrangere og bidra til å skape gode opplevelser for barna.

– Trosopplæringsmedarbeideren har ansvar for det praktiske fra planlegging til gjennomføringen, blant annet lage plakat, sende invitasjonsbrev, innkjøp og lignende. Presten er på en måte en medhjelper og har særlig ansvar for gudstjenestedelen. Men på dagen er begge ansvarlige for at opplegget blir gjennomført slik det er planlagt.

Minneverdige øyeblikk

For Ayana var det flere øyeblikk fra helgen som gjorde inntrykk.

– Interaksjonen mellom oss ansatte og barna ble en så hyggelig opplevelse for meg. Et av barna kom med en lek som vi aldri hadde lekt før, og det var spennende. Tårnagenthelgen i Ellingsrud menighet viser hvor viktig det er å skape arenaer hvor barn kan utforske troen på en morsom og engasjerende måte. Det er ingen tvil om at arrangementet fortsetter å være en verdifull tradisjon for både barn og voksne i menigheten. •

Håpstanker

Av Kristine Aksøy

styreleder i IKO og sokneprest
i Ljørdalen, Nordre Trysil,
Søre Trysil og Østby

Konfirmentene fikk i oppgave å skrive håpstanker til samtalegudstjenesten. Vanligvis kommer det noen tullelapper sammen med de seriøse lappene. Men denne gangen trengte jeg ikke å sensurere en eneste lapp. Det var i en uke med turbulente nyheter i verden og de gikk til oppgaven med stort alvor.

Jeg ble glad og håpefull både for nåtiden og framtiden da jeg leste konfirmentenes tanker; De takker for familie og venner, de ber for kloden og de ber om fred. De håper på en god framtid sammen med gode mennesker.

IKO sin visjon «Vi vil skape rom for tro, håp og undring» gir god mening i en tid som av mange oppleves usikker. Den er et godt grunnlag og motivasjon til å fortsette å jobbe for å støtte familier, barn, ungdom og voksne til å leve og vokse i fellesskap med hverandre og med Gud.

I tider med usikkerhet og endringer er det godt å bli minnet om ordene fra profeten Jeremia som bringer håp fra Gud:

«For jeg vet hvilke tanker jeg har med dere, sier Herren, fredstanker og ikke ulykkestanker. Jeg vil gi dere fremtid og håp.» Jer 29,11

«Du lyser din fred over barnet»

Av Tuva Kvale Halseid Foto: Asbjørn G. Håkonseth

IKOs styrerkonferanse i januar samlet over 60 styrere og andre ansatte i barnehager med særlig kristent formål.

- Høydepunktet for mange på Styrerkonferansen var Thor Jørgen Spurkeland, som selv er barnehagelærer, som gikk inn i begrepet relasjonsledelse.

Mange hadde også stor glede av foredraget til Asbjørn G. Håkonseth, som snakket om et kristent, relasjonelt menneskesyn. Håkonseth sammenlignet Trygghetssirkelen og andre elementer fra tilknytningsteori, til hvilke egenskaper Gud har. Trygghetssirkelen er en modell som viser barns behov for en trygg tilknytningsperson, og brukes blant annet i barnehagefag og foreldreveiledning.

– Da jeg hørte om trygghetssirkelen for første gang, tenkte jeg: «Det der er jo gudsbildet vårt!» sa Håkonseth, og fylte inn foredraget med flere salmer om Guds hender, for eksempel «Jeg er i Herrens hender». Han utfordret barnehagestyrerne til å være «Guds hender i verden».

– Erfaringer av kjærlighet og omsorg former gudsbildet

vårt, og gudsbildet vårt blir igjen et ideal for hvordan vi skal gi kjærlighet og omsorg, argumenterte Håkonseth, og påpekte med det hvordan omsorgsrollen vi har – enten det er som foreldre, barnehageansatte eller i andre roller – formes av det kristne gudsbildet og menneskesynet vi legger til grunn.

Håkonseth avsluttet foredraget med en av sine favoritter, salmen «Du lyser din fred over barnet» (Norsk salmebok 331), etter å ha minnet om at et kristent, relasjonelt menneskesyn handler om en relasjon til Gud som er sterkere enn døden. •

Mosterjubileet

Av Tuva Kvale Halseid

- I 2024 markerte vi i Norge at det var tusen år siden Olav den hellige skal ha etablert kristenretten på øya Moster i Sunnhordland. Dette kan sies å være startskuddet for kristendommen som organisert religion i Norge, og for en omfattende samfunnsomveltning.

Mosterjubileet i 2024 var også del av den såkalte jubileumsstafetten frem mot det store nasjonaljubileet i 2030 med markeringen av slaget ved Stiklestad i år 1030. Jubileumsstafetten foregår på ulike steder hvert år frem mot 2030, og tematiserer forskjellige aspekter av vår kulturarv, våre verdier og vår identitet. I fjor var det altså Moster som var vertskap for stafetten, og tema var "verdier i lovverket".

IKO-rådgiver Cathinka Dahl Hambro har doktorgrad i middelalderstudier og leder IKOs arbeid inn mot jubileet. Våren 2024 arrangerte vi en webinarserie i fem deler om kristenretten, som fikk svært gode tilbakemeldinger. I april deltok Cathinka på en konferanse om kristenretten på Universitetet i Bergen, etterfulgt av ekskursjon til Moster.

Årets store høydepunkt var imidlertid utgivelsen *Arven etter Moster: kristenrettens betydning i norsk kulturhistorie*, som kom høsten 2024. Boken er redigert av Cathinka Dahl Hambro og Torgeir Landro, og inneholder tretten kapitler av totalt elleve bidragsytere. Boken ble lansert på NLA Høgskolen i Bergen 15. november. •

Sammen
skaper vi
rom
for
tro, håp og
undring

Kurs, materiell og rådgivning
innen trosopplæring og
kirkelig undervisning.

• iKo

INSTITUTT FOR
KIRKE OG OPPVEKST

Les mer på
iko.no